

Svar på remiss om Farokonventionens ratificering, Ku2014/591/KA.

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) har fått i regeringens uppdrag att utreda förutsättningarna för och konsekvenserna av en eventuell anslutning till konventionen samt bedöma vilka eventuella författningsändringar som krävs vid en ratificering. Kulturdepartementet har remitterat RAÄ:s rapport till en rad instanser. Sveriges Hembygdsförbund (SHF) är en av remissinstanserna och vill anföra följande.

Av rapporten framgår en djuplodande och omfattande utredning av hur RAÄ tolkar konventionen samt vilka konsekvenser, med påföljande utmaningar, en ratificering skulle kunna medföra för den svenska kulturarvsförvaltningen. På grundval av utredningen ger RAÄ myndighetens rekommendationer för huruvida Sverige ska ratificera eller inte, med ett påföljande angivande av skälen till varför Sverige ska ratificera.

Som ett skäl till ratificering framhålls att konventionen skulle kunna betraktas som en utgångspunkt för att vidareutveckla frågor som kulturmiljöförvaltningen i flera år har arbetat med i enlighet med konventionens ambitioner, men som behöver utvecklas och anpassas för dagens samhällssituation. SHF noterar att RAÄ inte anger en utveckling av konceptet *Heritage Community* som ett skäl till att ratificera konventionen.

SHF välkomnar en sådan utveckling, där medborgardialogen och det lokala inflytandet över livsmiljön blir allt viktigare, och där dimensionen social hållbarhet sätts mer i fokus. Om kulturmiljöförvaltningen skulle utveckla och anpassa arbetet i enlighet med konventionen, och för dagens och kommande samhällssituationer är det sannolikt att konsekvenserna för arbetet inom kulturmiljöförvaltningen blir större än vad som framgår av rapporten, beroende på vilka samhällsprocesser som förvaltningen väljer att utveckla arbetet inom.

En utveckling av arbetet enligt ovan handlar om att gå från politiska mål och ambitioner, myndigheters visioner och strategier till konkret resultat- och effektfokus och praktisk handling tillsammans med medborgare, civilsamhället och aktionsgrupper, där dessutom de rådande värderingarna av vad som är kulturhistoriskt värdefullt kommer att ifrågasättas och kanske radikalt ändras – åtminstone i det lokala perspektivet, via individnivån eller de *Heritage Communities* som föreslås i konventionen. Utvecklingen kan komma att bli betydande, inte minst i perspektivet legala och ekonomiska styrmedel, och för själva arbetssättet, särskilt inom den statliga sfären – men sannolikt ge stor nytta på individ- och samhällsnivå. Konceptet *Heritage Communities* spetsar till ovanstående. Om *Heritage Communities* bildas – hur ska då den svenska kulturmiljöförvaltningen då jobba tillsammans med dem?

En tankemodell för SHF är att se hembygdsföreningar och hembygdsrörelsens länsförbund som *Heritage Communities*. I en hembygdsförening samlas människor med olika bakgrunder, drivna av att göra något bra tillsammans, med grund i kulturarv och för (framförallt) den sociala dimensionen av hållbar utveckling. I samband med planprocesser kan en förening, flera föreningar eller konstellationer, exempelvis en naturskyddsförening och en hembygdsförening, yttra sig om den tänkta förändringen, och då oftast inom dimensionerna ekonomisk eller miljömässig hållbarhet.

SHF anser att RAÄ:s rapport hade tjänat på att redovisa fler exempel från Sverige på dels förändringsprocesser (även inom andra samhällsområden) som drivits eller genomförts i konventionens anda, dels vad som skulle kunna vara en *Heritage Community* – och där hämtat information om hur ett efterlevande av konventionen kan se ut i praktiken, i samverkan mellan förvaltningen och civilsamhället. En följd är att konsekvensanalysen hade kunnat göras vassare.

Sveriges Hembygdsförbund vill slutligen anföra att Farokonventionen, tillsammans med ”syskonkonventionen” ELC ger bra riktning åt det gemensamma arbetet för en god livsmiljö och en hållbar utveckling, inte minst ur det lokala perspektiv och ur landskapsperspektivet. Riksantikvarieämbetets rapport är en bra vägledning i syftena med Farokonventionen, vilken utveckling som eftersträvas och hur detta kan ske.

Det finns många exempel på goda samarbeten mellan kulturmiljöförvaltningen och hembygdsrörelsen i konventionens anda, och den pekar på hur samarbetet kan utvecklas – med människan i centrum.

För Sveriges Hembygdsförbund

Jan Nordwall
Generalsekreterare

Michael Lehorst
Kulturmiljöstrateg